Namn och samhälle 31

Namn och namnvård

Vänskrift till Annette C. Torensjö på 60-årsdagen den 18 november 2020

Redigerad av Staffan Nyström, Svante Strandberg och Mats Wahlberg

UPPSALA UNIVERSITET

Uppsala 2020

Utgiven i samarbete med Institutet för språk och folkminnen och Ortnamnssällskapet i Uppsala.

Abstract

Namn och namnvård. Vänskrift till Annette C. Torensjö den 18 november 2020. (Names and name standardization. Festschrift for Annette C. Torensjö on November 18, 2020.) Edited by Staffan Nyström, Svante Strandberg & Mats Wahlberg. *Namn och samhälle 31*. Uppsala 2020. 226 pp.
ISBN 978-91-506-2843-2.

The present volume consists of 20 articles celebrating the 60th birthday of Annette C. Torensjö, head of the Department of Archives and Research at the Institute for Language and Folklore (Institutet för språk och folkminnen) in Uppsala. Fourteen of the articles mainly deal with place-names, five concern personal names, including the name *Annette*, and one contribution discusses minority group designations in Swedish. In terms of time, the articles span many centuries. Linguistic and factual interpretations of ancient place and personal names as well as today's name choice, regulations and administrative processes are dealt with. Public name standardization has been the core of the jubilee's professional life for many years and this activity is commented on and described in several of the contributions – from a local, national, international or purely personal perspective.

Keywords: commemorative names, geographical names, given names, good place-name practice, hydronyms, linguistic landscapes, minority group designations, name categories, name changes, name law, name planning, name standardization, name usage, Old Icelandic, onomastic landscapes, onomastics, personal names, place-name advisory board, place-names, settlement names, Stockholm, street names, surnames, United Nations, Uppsala, urban names.

Omslag: Annette vid Karen Blixens farm M'Bogani, numera museum, i Nairobi, Kenya. Foto: Staffan Nyström.

© Författarna 2020

ISSN: 1404-1790
ISBN: 978-91-506-2843-2

Tryckt av DanagårdLiTHO AB, Ödeshög 2020

Innehåll

Förord 11

Lennart Dehlin: Längs Kustlandsvägen i Västernorrland till Saluån och Salusanden 13

Lennart Elmevik: Fornisl. *við taur*, *a austanverðum Taurinum* och det svenska ortnamnet *Södertörn* 23

Sonja Entzenberg: *Smultron*, *Mynta* och *Peanut*. Ätliga personnamn 31

Lennart Hagåsen: *Pittlösa*, *Munkebo* och *Nuckebo* – om namn på enkönade boenden – samt *Musbacken* 45

Ola Karlsson: Sverigesomalier, svensksomalier, somaliasvensk eller svensk-somalisk? Om hur vi bildar minoritetsbeteckningar 61

Helen Kerfoot and Botolv Helleland: International activities. Annette Torensjö and Sweden in the limelight 67

Katharina Leibring: Namnet *Annette* i Sverige 85

Björn Lundqvist: *Rödhågna – Riddovardo* i Vemdalens socken i Härjedalen 89

Leila Mattfolk och Kristina Neumüller: Till frågan om ortnamnsbegreppets avgränsning 97

Agneta Ney: Ett namn för den vilda. Om kvinnonamnet *Bera* i den fornisländska litteraturen 103

Leif Nilsson: Nettan, Nypan & Nilsson. Namnvårdare med fokus på god ortnamnssed 109

Staffan Nyström: Stockholms namnberedning 100 år (1920–2020). De första åren 115

Elin Pihl: Borde *Umeå* ändras till *Ume*? 125

Lennart Ryman: *Ugerup* och *Urup*. Ett skånskt ortnamn och ett danskt släktnamn 139

Line Sandst: Uppsalas onomastiske landskab 147

Daniel Solling: *Elefantgropen*, *Korkeken* och *Ödetomten*. Barns namn på åkerholmar utanför Torshälla 167

Mathias Strandberg: *Lövestad* och *Ledåsa* 181

Svante Strandberg: *Vingra* och *Svånö* 189

Mats Wahlberg: Memorialnamn i Uppsala 197

Lena Wenner: »Nu sitter namnet som en smäck». Om att byta förnamn som transperson 215

Förkortningar 223

Lövestad och *Ledåsa*

Av Mathias Strandberg

1. Lövestad

Lövestad är namn på en socken och dess kyrkby (samt ett nordväst om denna under 1800- och 1900-talet uppvuxet stationssamhälle) i östligaste Färs härad i sydöstra Skåne. Socknen har namn efter kyrkbyn. De äldsta till sin datering säkra originalbeläggen på namnet är *de Løthestatha* 1367 (DD 3R 8: 51) och *in Løthistatha* 1422 (Rep 5954). Sockennamnet möter äldst i ett brev daterat 1446 i avskrift från 1557 med skrivningen *y Løffuestade sogenn* (ÆDA s. 327). De äldsta originalbeläggen med labial konsonant i förleden är *j løverstatha* 1440 (SRAp) och *j løwitzstadh* 1444 (SRAp). De båda förledsvarianterna (fda. *Løthe-* resp. *Løv*(*e*)- förekommer sida vid sida fram till 1451. Det sista belägget med apikodental är *i Lødestathe* 1451 (Rep 2: 50); härefter är varianten med labial allenarådande. Dialektuttalet, uppteckнat i grannsocknen Tolånga av Per Larsson 1898 och i Lövestad av Nils Nilsson 1934, är *lø̜vɐ̜sta*.

Namnet tolkades tidigast av Axel Falkman (1877 s. 157; jfr dock s. 67), som i förleden ser ett personnamn svarande mot fvn. *Hlǫðvér*. Härtill ansluter sig Ivar Lindquist (1924 s. 346). Enligt tolkningen, som bygger på det hos Falkman (1877 s. 67) samt ovan anförda äldsta belägget på sockennamnet, *y Løffuestade sogenn* 1446 (avskr. 1557), har apikodentalen i förleden fallit medan *v* kvarstått.

Under åberopande av det ovan anförda äldsta belägget, *de Løthestatha* 1367, påpekar Erik Bruhn (1931 s. 174 ff.; jfr Palmér 1931 s. 154, 1936 s. 114) att namnformen med *v* inte kan bero på bortfall av apikodentalen. I stället anser han att apikodentalen har utvecklats till *w* (och sedermera till *v*), och som paralleller till denna utveckling anförs skånska dialektformer som *kø̜va* (*kåda*) och *glø̜v* (*glöd*). Som alternativ nämner Bruhn (s. 176 not 2) möjligheten att »i dessa ord *-ð-* på vanligt sätt fallit och att ett parasitiskt *-w-* utvecklats i hiatus». Mot bakgrund av detta tolkar Bruhn (s. 176) *Lövestad* som innehållande genitiv av personnamnet fda. *Løthær*. Bruhn hänvisar till O. Nielsen (1883 s. 63), som felaktigt likställer *Løthær* med det ovan nämnda *Hlǫðvér* (namnet motsvaras i fornvästnordiskan av *Hlǫðr*, *Hlauðr*; se DGP 1 sp. 873 f.). Bruhn anser för sin del att fda. *Løthær* är identiskt med det fornsvenska mansnamn **Lodhar* som anses föreligga i *Lårstad* i Västra Stenby sn, Östergötland och *Lörsta* i Uppsala-Näs sn, Uppland (se LB s. 171; jfr Palmér 1931 s. 154), och att vokalen sekundärt har utvecklats till *ø* i forndanskan. Närmare än så redogör Bruhn inte för etymologin till namnet fda. *Løthær*.

Närmast till hands ligger dock att återföra fda. *Løthær* – egentligen *Løthar* (Kousgård Sørensen 1958 s. 98) – på det urn. **Hlauðaharjar* (se LB s. 171) som föreligger i *Lørslev* i Ugilt sn, Vendsyssel (Kousgård Sørensen 1958 s. 98 f.).

Om *Lövestad* hade innehållit genitiv av detta namn hade dess radikala *r* med största sannolikhet bibehållits; jfr det nyssnämnda *Lørslev* samt *Lårstad* och *Lörsta*. Genom att påpeka detta gendriver John Kousgård Sørensen (1958 s. 99) tanken att *Lövestad* skulle innehålla ett personnamn i förleden.

Kousgård Sørensen lägger i stället fram den tilltalande tanken att *Lövestad* innehåller genitiv av ett appellativ fda. **lø̄th* f. 'lödder, skum' med syftning på en (supponerad) benägenhet till skumbildning i den genom kyrkbyn framrinnande Tranåsbäcken. Namnet blir då en trolig parallell till (om än inte etymologiskt identiskt med) *Lørsted* i Haverslev sn, Vendsyssel, som Kousgård Sørensen (1958 s. 98) tolkar som innehållande fda. **lø̄ther* 'lödder'. Sakligt sett är tolkningen tilltalande; det finns inget att invända mot ett antagande att Tranåsbäcken i äldre tid – före 1800-talets utdikningar – haft ett högre flöde, som tillsammans med det krökta och steniga loppet vid Lövestad kunnat orsaka en påtaglig skumbildning.

Kousgård Sørensen (1958 s. 98) identifierar fda. **lø̄th* f. 'lödder, skum' med det i det halländska Valldamålet mötande *lö*, *löə* m. 'lödder, fradga' (se Peterson 1946 sp. 728) men tar inte upp ordets etymologi till närmare diskussion. Han berör inte heller genusskillnaden, men förmodligen ansätter han ett femininum för att erhålla den tvåstaviga genitivform **lø̄tha*(*r*) som hans tolkning förutsätter. Ordet i fråga är av allt att döma bildat med *-to*-suffix (i femininum **-teh*$_2$) till roten *leu̯h*$_3$- 'tvätta' (se LIV s. 418). Om det är fråga om ett ursprungligt femininum har det haft formen urie. **lóu̯h*$_3$*-teh*$_2$ > urn. **lauðō* f. Det är fråga om en parallellbildning till det likbetydande *lödder* (fda. **løther*, fvn. *lauðr*) som är bildat med *tro*-suffix till samma rot: urie. **lóu̯h*$_3$*-tro-* > urn. **lauðra-* n. (jfr Hellquist s. 612). Se om de aktuella suffixen Kluge (1926 § 117), Olson (1916 s. 270 ff., 314 ff.).

Det medför ingen fördel ur ordbildningssynpunkt att postulera ett femininum; det går lika bra att rekonstruera ett maskulint eller neutralt **lóu̯h*$_3$*-to-* > urn. **lauða-*. Men givetvis kan genus maskulinum hos Valldamålets *lö* vara sekundärt; det kan t.ex. vara analogiskt överfört från (den troligen sentida) *an*-stamsvarianten *löə*. Förutom i Valldamålets *lö*, *löə* finner vi ett stöd för existensen av ett med *-to*-suffix bildat urn. **lauða-/-ðō* i det denominala verbet sv. dial. *löda* 'visa tecken till snar kalfning' (bl.a. Skåne; Rietz s. 422), 'stampa (om båt i sjögång)' (Vendell s. 584), no. dial. *løa* 'om Søen: gaa skummende, men uden Brydning, hen over Skjær' (Ross s. 497), som alltså påträffas på skilda håll i Norden. Detta verb förhåller sig till urn. **lauða-/-ðō* som *löddra* till urn. **lauðra-*.

Om förleden i *Lövestad* innehåller en *-to*-bildning till roten **leu̯h*$_3$- måste det vara fråga om genitiv **lø̄tha*(*r*) av ett fda. **lø̄th* f. En möjlighet som Kousgård Sørensen emellertid inte nämner är att det skulle kunna röra sig om genitiv av ett metonymiskt namn **Lø̄th* f. 'den skummande, bäcken som kännetecknas av skum' på Tranåsbäcken (se om bildningstypen DSÅ 8 s. 218 f.). Eftersom *-to*-suffixet har fallit ur bruk tidigt, troligen redan under urnordisk eller till och med urgermansk tid (Kluge 1926 § 117, Olson 1916 s. 315) har suffixets dental sannolikt reanalyserats som en del av roten senast under urnordisk tid. Detta öppnar för möjligheten att rekonstruera ett vattendragsnamn urn. **Lauðōn-*, fda. **Lø̄tha*, bildat antingen denominalt till urn. **lauða-/-ðō* > fda. **lø̄th* eller deverbativt till urn. **lauðōn* > fda. **lø̄tha*, sv. dial. *löda* (se om dessa typer Strandberg 1986 s. 58 med litt., DSÅ 8 s. 227 f.).

De äldsta beläggen på *Lövestad* ger inga bindande besked till förmån för något enskilt av de här diskuterade tolkningsalternativen. Det ⟨e⟩ som möter i det äldsta belägget från 1367 och ⟨i⟩ i belägget från 1422 kan representera ett etymologiskt *a*, *i* eller *u*. I kompositionsfogen i sammansatta ortnamn finns tidiga belägg på höjning av etymologiskt *a* till *æ*, sänkning av etymologiskt *i* och *u* till *e* resp. *o* och avrundning, palatalisering och vidare sänkning av (*u* >) *o* till *æ* (se Brøndum-Nielsen 1950 s. 406), som då snarast bör ses som verkningar av sammansättningsreduktion. Ett fall där ett etymologiskt *u* uppträder som *æ* (⟨e⟩) redan på 1300-talet är *Löddeköpinge* (*in Luddekøpinge* 1334 DD 2 R 11: 116), by och socken i Harjagers hd, vars förled innehåller genitiv av det gamla namnet på Lödde å (Kävlingeån), fda. **Ludda* (se SkO A: 7 s. 61 f. med litt.); ett annat möjligt fall är *Degeberga* (*i Deyebierga sochn* 1348 DD 3 R 3: 5), by och socken i Gärds hd, vars förled möjligen innehåller ett äldre namn på Forsakarsbäcken, **Dēghia* 'den trögflytande' el. likn., till ett adjektiv motsvarande fvn. *deigr* 'blød, frygtsom, lidet energisk', möjligen också 'mudret' (Brevner 1942 s. 80 med litt.; jfr SkO A: 6 s. 36 f.).

Mot alternativet att i *Lövestad* se ett vattendragsnamn talar dock typologiska omständigheter. Merparten av de danska *-sted*-namn som Kousgård Sørensen (1958) tar upp till behandling, 201 av 368 eller ca 55 %, innehåller appellativ i förleden medan blott tre innehåller naturnamn, i samtliga fall ånamn (s. 264 f.). Av de tre sistnämnda finns ett i Skåne: fda. *Rynestath*, namn på den försvunna stad i Bjäre härad som även burit namnet *Luntertun*. Namnet innehåller genitiv av det gamla namnet på Rönne å, fda. *Røghæn*. De övriga två är *Jested* i Gørding herred (möjligen gen. av ett ånamn **Ēsa*; se a.a. s. 90) och *Tirsted* i Fuglse herred (gen. av ett ånamn **Tīr*; se a.a. s. 123 f.). Detta ger alternativet att *Lövestad* innehåller genitiv av ett appellativ fda. **lōth* ett försteg, men det kan inte helt uteslutas att det är fråga om ett gammalt vattendragsnamn **Løth* eller **Løtha*.

2. *Ledåsa*

Ledåsa (*mölla*) är namn på en f.d. gård med vattenkvarn i Ledåsabäcken, ett tillflöde till Tranåsbäcken, ca 2 km väster om kyrkbyn Lövestad. *Ledåsa* är äldst belagt i Prästrelationerna från 1624 (PR 1624 s. 49) som *Lÿdaasze Mølle*. Svenska jordeboksbelägg föreliggande i DAL är: *Ledåsa mölla* 1662, *Ledåsa Mölla* 1690, *Ledåsa* 1712, 1754, 1825, 1881. Skånska rekognosceringskartan från 1812–20 (RK bl. VÖ 206) har *Löddåsamölla*,[1] laga skifteskartan från 1832 (LSA L137–11:1 bl. 2) *Lödåsa Möllan*.[2] Generalstabskartan från 1864 (G bl. Ystad) har *Ledåsamöllan* och ekonomiska kartan från 1917 (bl. Tolånga) *Ledåsa*. Uppteckнade dialektuttal är *løḍáu̯sa* (äldre) och *liḍáu̯sa*(*muḷan*) (yngre), båda uppteckнade 1934 av Nils Nilsson, samt *liḍása*, uppteckнat 1958 av Hugo Areskoug.

[1] Excerpten i DAL har den felaktiga läsningen »Lödaåsamölla». Huvudstaven i det andra ⟨d⟩ skyms delvis av landsvägen mot Vanstad, och excerpisten har uppfattat bokstaven som ett ⟨a⟩.

[2] Detta belägg finns inte i DAL.

Fig. 1. Utsnitt ur RK 1812–20 (bl. VÖ 206). Lövestads åsar syns i nordväst. Söder därom ligger Ledåsa mölla vid Ledåsabäcken, och i öster ligger kyrkbyn Lövestad.

Namnet har tolkats som innehållande *lid* ’backe’ eller möjligen *led* ’(väg) grind’ och *ås* ’höjdsträckning’.[3] Det framgår inte av tolkningen vad ordet i efterleden skulle syfta på. Terrängen alldeles vid gården är inte påfallande kuperad. Det dominerande inslaget i landskapet är i stället det iögonenfallande område med böljande rullstensåsar som tar vid ca 500 m uppströms längs Ledåsabäcken (dvs. norr om gården), i dag kallat *Åsarna* (*Åsarne* 1917 ek bl. Tolånga, Åsarna 1973 ek bl. 2D 4f) eller *Lövestads åsar* (upptecknat 1960 av Ture Hansson). Dessa »höjer sig över det kringliggande landskapet på ett för Skåne ovanligt sätt» (Flodhammar 2011 s. 5). Den största höjdskillnaden mellan åsarna och omkringliggande terräng är ca 30 m (a.a. s. 11). Det tycks troligt att *Ledåsa* är ett ursprungligt natur- eller ägonamn som burits av dessa åsar och att bebyggelsenamnet *Ledåsa* uppstått genom ellips av *Ledåsa mölla*, ett namn som gården med sin kvarn har fått på grund av närheten till åsarna. Namnets plurala form passar väl sakligt; det är högst påtagligt fråga om flera åsar.

Jordeboksbeläggen och kartbeläggen från andra hälften av 1800-talet och från 1900-talet är i och för sig förenliga med hypotesen att förleden i *Ledåsa* innehåller *led* n. ’(väg)grind’ eller *lede* m. ’mindre grind avsedd för gångtrafik’, i dialekten *le̱* resp. *lìḍa*. Vilken grind det skulle vara fråga om är oklart. Tilltalande är tanken att förleden innehåller terrängbeteckningen *lid*, fda. *līth* ’backe, sluttning’. Dylika höjdnamn, med höjdbeteckningar i både för- och efterled, är inte så ovanliga; jfr t.ex. de på flera håll i Skåne

[3] Detta i ett svar från Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund på en förfrågan (dnr 421-2004/0451) om ortnamnet från gårdens nuvarande ägare, Eva Frölich. Svaret diarieförde av någon anledning inte, och tolkningen påträffas därför inte i DAL. Jag riktar ett stort tack till Eva Frölich för att ha delat med sig av svaret.

mötande *Hallabjär*(*et*), *Hallaliden*, *Hallås* och *Lidhällan* samt de mycket vanliga *Hallabacken* och *Hallabackarna*.

Det som äldre uppteckнade dialektuttalet, *løḍáu̯sa*, avviker på ett iögonenfallande sätt från de flesta namnbeläggen. Det ansluter dock till beläggen på RK från 1812–20 (bl. VÖ 206) och på laga skifteskartan från 1832 (LSA L137–11:1 bl. 2), *Löddåsa* resp. *Lödåsa*. Dessa former bekräftar varandra och kastar också ett nytt ljus över namnets äldsta belägg, *Lÿdaasze Mølle* (1624). Även om dettas ⟨ÿ⟩ kan stå för ett *i* utgör de två säkra beläggen med *ö*-vokal ett effektivt hinder för de ovan diskuterade tolkningarna. *Ö*-vokalen låter sig svårligen förklara som utvecklad ur en orundad vokal; det finns inget i den fonologiska kontexten som kan förväntas verka labialiserande. Troligare är att den orundade vokalen i formen *Ledåsa* (*liḍáu̯sa*, *liḍásа*) uppstått genom avrundning i obetonad ställning. Man bör alltså vid tolkning av förleden söka ett ord som överensstämmer ljudhistoriskt med en dialektform med mellanhög eller möjligen hög rundad vokal.

Det kan i detta läge tyckas frestande att dra in *Lövestad* i diskussionen och ställa hypotesen att detta delar sin förled med *Ledåsa*. Det skulle således kunna vara fråga om fjärravhängig ortnamnsbildning till det fda.**Løth* eller **Løtha* som ovan har föreslagits som äldre namn på Tranåsbäcken. Som namn på en anmärkningsvärd och relativt stor naturlokal som kan antas ha dominerat inbyggarnas bild av närområdet så länge detta varit bebott kan ju *Ledåsa* gå tillbaka åtskilligt längre än till början av 1600-talet. Tranåsbäcken passerar ca 1 km söder om Lövestads åsar, och strax öster om åsarna rinner tillflödet *Ledåsabäcken*. Man kunde också laborera med tanken att **Løth* eller **Løtha* varit namn på (ett parti av) själva Tolångaån med flera av dess tillflöden i de östra delarna av Färs härad, bl.a. Tranåsbäcken och dennas tillflöde Ledåsabäcken.

Lösningen är emellertid enklare än så och har inget med namnet *Lövestad* att göra. *Ledåsa* innehåller sannolikt ordet *löt* f. ’ängsmark, betesmark’.[4] Under rubriken »Ager y westre wongh» upptas i Lövestads socken ett »Löds eng» i Lunds stifts landebok (1 s. 197) från ca 1570. Detta ägonamn innehåller möjligen genitiv av ett förlorat ägonamn innehållande *löt*, kanske helt enkelt ett **Löten* (jfr Christensen & Kousgård Sørensen 1972 s. 78 ff.). Samma namn eller appellativet *löt* ingår i *Ledåsa*. Morfologiskt är det i det förra fallet fråga om genitivsammansättning med bortfall av kompositionsfogens *-a-* till följd av hiatus, i det senare antingen genitivsammansättning eller stamsammansättning. Förkortningen av förledens vokal kan bero på efterledsbetoning eller sammansättningsreduktion.

Den östra halvan av Lövestads åsar utgör de västligaste delarna av byns ägor. Förleden i *Ledåsa* har troligtvis syftat på sidländ ängsmark kring Ledåsabäcken strax öster om åsarna. *Ledåsa* har ursprungligen betytt ’åsarna vid löten el. lötarna’ el. likn. Den mäktiga naturlokal som är Lövestads åsar och som ursprungligen burit namnet *Ledåsa* har med denna tolkning således varit föremål för en namnbildning som tagit sin utgångspunkt i det dåtida jordbrukslandskapet. Det är då inte orimligt att anta att *Ledåsa* en gång tillkommit som just ägonamn.

[4] Se om *löt* som ägonamnselement i Skåne Areskoug (1987).

Källor och litteratur

Areskoug, Hugo, 1987: Fsk. **akærlōt*, **akærendi*, fsk. **miæthal-* och fsk. **lōt* som ägonamnselement. I: SOÅ 1986. S. 26–77.

Brevner, Erik, 1942: Sydöstra Närkes sjönamn. Sjönamnen i Askers, Sköllersta och Kumla härader. Uppsala. (Skrifter utg. av Kungl. Gustav Adolfs Akademien för folklivsforskning 9.)

Bruhn, Erik, 1931: Ägonamn i Rönnebergs härad. 1. Uppsala. (Meddelanden från Svenska ortnamnsarkivet 2.)

Brøndum-Nielsen, Johs., 1950: Gammeldansk Grammatik i sproghistorisk Fremstilling 1. Indledning. Tektskildernes Lydbetegnelse. Vokalisme. 2., ændrede Udg. København.

Christensen, Vibeke & Kousgård Sørensen, John, 1972: Stednavneforskning 1. Afgrænsning. Terminologi. Metode. Datering. København.

Falkman, Axel, 1877: Ortnamnen i Skåne. Etymologiskt försök. Lund.

Flodhammar, Ingrid, 2011: Lövestads åsar: En isälvsavlagring bildad vid inlandsisens kant i Weichsels slutskede. Lund. Department of Earth- and Ecosystem Sciences, Division of Geology, Lund University. (Dissertations in Geology at Lund University. Bachelor's thesis, no 294.)

Hellquist = Hellquist, Elof, 1948: Svensk etymologisk ordbok. 3 uppl. Lund.

Kluge, Friedrich, 1926: Nominale stammbildungslehre der altgermanischen dialekte. 3. Aufl. Bearbeietet von Ludwig Sütterlin & Ernst Ochs. Halle (Saale). (Sammlung kurzer grammatiken germanischer dialekte. Ergänzungsreihe 1.)

Kousgård Sørensen, John, 1958: Danske bebyggelsesnavne på -sted. København. (Navnestudier udg. af Stednavneudvalget 1.)

Lindquist, Ivar, 1924: Namnet Ludvig på urnordiska. Bidrag till en samnordisk dissimilationsteori. I: Festskrift tillägnad Hugo Pipping på hans sextioårsdag den 5 november 1924. Helsingfors. (Skrifter utg. av Svenska litteratursällskapet i Finland 175.) S. 334–355.

LIV = LIV. Lexikon der indogermanischen Verben. Die Wurzeln und ihre Primärstammbildungen. Unter Leitung von Helmut Rix und der Mitarbeit vieler anderer bearb. von Martin Kümmel. 2., erw. und verb. Aufl. bearb. von Martin Kümmel & Helmut Rix. 2001. Wiesbaden.

Lunds stifts landebok 1–3. Utg. av K. G. Ljunggren & Bertil Ejder. 1950. Lund–Köpenhamn. (Skånsk senmedeltid och renässans. Skriftserie utg. av Vetenskaps-Societen i Lund. 4.)

Nielsen, O., 1883: Olddanske personnavne. Kjøbenhavn.

Olson, Emil, 1916: De appellativa substantivens bildning i fornsvenskan. Bidrag till den fornsvenska ordbildningsläran. Lund.

Palmér, Johan, 1931: Vokalerna u och o i gammal kort rotstavelse i Skånemålen. En översikt. I: ANF 47. S. 134–163.

— 1936: Skånska ortnamn. I: En bok om Skåne. Utg. till förmån för kulturhistoriska museet i Lund under beskydd av Skånes hertig kronprins Gustaf Adolf. 1. Red.: G. Carlquist. Malmö. S. 113–133.

Peterson, P. N., 1946: Ordbok över Valldamålet. Lund. (Skrifter utg. genom Landsmålsarkivet i Lund 3.)

PR 1624 = Prästrelationerna från Skåne och Blekinge av år 1624. Utg. med noter och anmärkningar av J. Tuneld. 1934. Lund. (Skrifter utg. av Kungl. Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund 18.)

RK = Skånska rekognosceringskartan 1812–20. [Framställd av Topografiska kåren.] Krigsarkivet, Riksarkivet. [Referenskod: SE/KrA/0052/C/14a.]

Rietz = Rietz, Johan Ernst, 1962: Svenskt dialektlexikon. Ordbok öfver svenska allmogespråket. [Fotolitografisk reproduktion.] Lund.
Ross = Ross, Hans, 1895: Norsk ordbog. Tillæg til „Norsk ordbog“ af Ivar Aasen. Christiania.
Strandberg, Svante, 1986: Femton sörmländska sjönamn. Etymologi och formutveckling. I: SaoS 1985. S. 50–102.
Vendell = Vendell, Herman, 1907: Ordbok över de östsvenska dialekterna. Helsingfors.
ÆDA = De ældste danske Archivregistraturer. Udg. efter Beslutning af det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog efter Originaler i Geheimearchivet ved T. A. Becker. 1–5. 1854–1910. Kjøbenhavn.

Förkortningar

AN	= Afdeling for Navneforskning, Nordisk Forskningsinstitut, København
ANF	= Arkiv för nordisk filologi
APhS	= Acta philologica Scandinavica
AS	= Anthroponymica Suecana
ATA	= Antikvarisk-topografiska arkivet, RAÄ
bek	= beskrivning till ekonomisk karta
BK	= Bergens kalvskinn. Utg. av O.-J. Johannessen (2016)
BNF	= Beiträge zur Namenforschung
BSH	= C. G. Styffe, Bidrag till Skandinaviens historia ur utländska arkiver
BØ	= Bustadnavn i Østfold
DAG	= Dialekt-, namn- och folkminnesarkivet i Göteborg
db	= dombok
DD	= Diplomatarium Danicum
DDal	= Diplomatarium Dalekarlicum
DFU	= Dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala
DGP	= Danmarks gamle Personnavne
DI	= Diplomatarium Islandicum
DMS	= Det medeltida Sverige
DN	= Diplomatarium Norvegicum
DR	= Danmarks Runeindskrifter
DRA	= Rigsarkivet, København
DRAp	= pergamentsbrev i DRA
DRApp	= pappersbrev i DRA
DRB	= Danmarks Riges Breve
DS	= Danmarks Stednavne
DSt	= B. Jørgensen, Danske stednavne (3. udg., 2008)
DSÅ	= J. Kousgård Sørensen, Danske sø- og ånavne (1968–96)
ek	= ekonomisk karta
FMU	= Finlands medeltidsurkunder
FRA	= Riksarkivet, Helsingfors
Fv	= Fornvännen
G	= Gotlands runinskrifter (SRI 11–12)
gd	= gård
GFR	= Konung Gustaf den förstes registratur
glk	= geologisk karta
GN	= Generalstabens karta över Sverige, norra delen
Gs	= Gästriklands runinskrifter (SRI 15:1)
GS	= Generalstabens karta över Sverige, södra delen
hd	= härad

hgd = herrgård
Isof = Institutet för språk och folkminnen
jb = jordebok
JHD = Jämtlands och Härjedalens diplomatarium
jr = jordregister
KA = Kammararkivet (i SRA), Stockholm
kb = kyrkbok
KB = Kungliga biblioteket, Stockholm
KL = Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid
KrA = Krigsarkivet, Stockholm
l. = län
LB = M. Lundgren, E. Brate & E. H. Lind, Svenska personnamn från medeltiden (1892–1934)
Lind = E. H. Lind, Norsk-isländska dopnamn ock fingerade namn från medeltiden (1905–15)
Lind Bin. = E. H. Lind, Norsk-isländska personbinamn från medeltiden (1920–21)
Lind Suppl. = E. H. Lind, Norsk-isländska dopnamn ock fingerade namn från medeltiden. Supplementband (1931)
LMA = Lantmäterimyndigheternas arkiv (i SRA)
LSA = Lantmäteristyrelsens arkiv (i SRA)
LSB = Linköpings stadsbibliotek: Stiftsbiblioteket
LSBp = pergamentsbrev i LSB
LUB = Lunds universitetsbibliotek
LUP = L. Peterson, Lexikon över urnordiska personnamn (http://www.sprakochfolkminnen.se) (2004)
ml = mantalslängd
MM = Maal og minne
NAU = Namnarkivet i Uppsala
NE = O. Rygh, Norske Elvenavne
NEn = Nationalencyklopedin
NG = O. Rygh, Norske Gaardnavne
NG Indl. = O. Rygh, Norske Gaardnavne. Indledning
NÍ = G. Kvaran & S. Jónsson, Nöfn Íslendinga (1991)
NIYR = Norges innskrifter med de yngre runer
NIÆR = Norges Indskrifter med de ældre runer
NK = Nordisk kultur
NN = Namn og nemne
NO = Norsk ordbok
NoB = Namn och bygd
NPL = K. Kruken & O. Stemshaug, Norsk personnamnleksikon (2. utg., 1995)
NRA = Riksarkivet, Oslo
NRL = L. Peterson, Nordiskt runnamnslexikon (5, rev. utg., 2007)
NSL = Norsk stadnamnleksikon. Red. av J. Sandnes & O. Stemshaug (4. utg., 1997)
Nä = Närkes runinskrifter (SRI 14:1)
OAU = Ortnamnsarkivet i Uppsala, samlingar, NAU

OAUjb = excerpter i OAU ur kameralt material i SRA
ODS = Ordbog over det danske Sprog
OGB = Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län
or. = original
OSDs = samlingarna till Ordbok över Sveriges dialekter, Uppsala, DFU
OUN = Ortnamnssällskapet i Uppsala. Namnspalten i UNT
OUÅ = Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift
RAÄ = Riksantikvarieämbetet, Stockholm
RB = Biskop Eysteins Jordebog (Den röde Bog). Udg. ved H. J. Huitfeldt (1879)
Rep = Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis
RGA = Reallexikon der germanischen Altertumskunde von Johannes Hoops. 2. Aufl.
SAOB = Ordbok över svenska språket utg. av Svenska Akademien
SaoS = Saga och sed
SAS = Studia anthroponymica Scandinavica
SD = Svenskt diplomatarium
SDa = Diplomatarium Svecanum. Appendix. Acta pontificum Svecica
SDns = Svenskt diplomatarium [ny serie] från och med år 1401
Sdw = K. F. Söderwall, Ordbok öfver svenska medeltids-språket (1884–1918)
Sdw Suppl. = K. F. Söderwall, Ordbok över svenska medeltids-språket. Supplement (1925–73)
skg = skeppslag
SkO = Skånes ortnamn
Sm = Smålands runinskrifter (SRI 4)
SMP = Sveriges medeltida personnamn
SMPs = SMP:s samlingar, NAU
SMR = Svenska medeltidsregester 1434–1441
sn = socken
SNF = Studier i nordisk filologi
SOB = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Blekinge län
SOD = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Dalarnas län
SOH = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Hallands län
SOHä = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Hälsingland
SOJä = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Jämtlands län
SOJö = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Jönköpings län
SOKa = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Kalmar län
SOKo = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Kopparbergs län
SOL = Svenskt ortnamnslexikon. Red.: M. Wahlberg (2 rev. uppl., 2016)
SOSk = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Skaraborgs län
SOU = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Uppsala län
SOV = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Värmlands län
SOVm = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Västmanlands län
SOVn = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Västernorrlands län
SOÅ = Sydsvenska ortnamnssällskapets årsskrift
SOÄ = Sverges ortnamn. Ortnamnen i Älvsborgs län
SOÖg = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Östergötlands län

SRA = Riksarkivet, Stockholm
SRAp = pergamentsbrev i SRA
SRApp = pappersbrev i SRA
SRI = Sveriges runinskrifter
SRP = Svenska riks-archivets pergamentsbref
SvLm = Svenska landsmål och svenskt folkliv
Sö = Södermanlands runinskrifter (SRI 3)
T = Topografisk karta över Sverige (Terrängkartan)
tg = tingslag
tl = tiondelängd
U = Upplands runinskrifter (SRI 6–9)
u.d. = utan datum
u.o. = utan ort
UUB = Uppsala universitetsbibliotek
UUBp = pergamentsbrev i UUB
UUBpp = pappersbrev i UUB
u.å. = utan år
vid. = vidimation
VJb = Kong Valdemars Jordebog. Udg. ved S. Aakjær (1926–45)
Vr = Värmlands runinskrifter (SRI 14:2)
Vs = Västmanlands runinskrifter (SRI 13)
Ög = Östergötlands runinskrifter (SRI 2)
Öl = Ölands runinskrifter (SRI 1)
ÖNON = Övre Norrlands ortnamn. Ortnamnen i Norrbottens län
ÖNOV = Övre Norrlands ortnamn. Ortnamnen i Västerbottens län